

**NEUROLOGIA I PIEŁĘGNIARSTWO
NEUROLOGICZNE**

1. METRYCZKA	
Rok akademicki	2022/2023
Wydział	Wydział Nauki o Zdrowiu
Kierunek studiów	Pielęgniarstwo
Dyscyplina wiodąca <i>(zgodnie z załącznikiem do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019)</i>	Nauki o Zdrowiu
Profil studiów <i>(ogólnoakademicki/praktyczny)</i>	praktyczny
Poziom kształcenia <i>(I stopnia/II stopnia/ jednolite magisterskie)</i>	I stopnia
Forma studiów <i>(stacjonarne/niestacjonarne)</i>	Stacjonarne
Typ modułu/przedmiotu <i>(obowiązkowy/fakultatywny)</i>	Obowiązkowy
Forma weryfikacji efektów uczenia się <i>(egzamin/zaliczenie)</i>	Egzamin
Jednostka/jednostki prowadząca/e <i>(oraz adres/y jednostki/jednostek)</i>	Klinika Neurologii WNoZ, WUM Mazowiecki Szpital Bródnowski Spółka z o.o. Ul. Kondratowicza 8 03-242 Warszawa

Kierownik jednostki/kierownicy jednostek	Dr hab. n. med. Dariusz Koziorowski
Koordynator przedmiotu (tytuł, imię, nazwisko, kontakt)	Mgr. Aleksandra Jadczuk e-mail: aleksandra.jadczuk@wum.edu.pl
Osoba odpowiedzialna za sylabus (imię, nazwisko oraz kontakt do osoby, której należy zgłaszać uwagi dotyczące sylabusa)	Mgr. Aleksandra Jadczuk e-mail: aleksandra.jadczuk@wum.edu.pl lek. Monika Figura e-mail: mfigura@wum.edu.pl
Prowadzący zajęcia	Prof. Andrzej Friedman, dr hab. Dariusz Koziorowski, mgr Aleksandra Jadczuk, mgr Magdalena Łęgowska, mgr Anna Gromadzka, mgr Wioletta Drosel, mgr Anna Kurek, mgr Anna Okunowicz, mgr Agnieszka Drzewińska, dr n.o zdr. Maria Kłoda, mgr Aneta Smykla, mgr Monika Grygier

2. INFORMACJE PODSTAWOWE

Rok i semestr studiów	III rok, semestr I i II	Liczba punktów ECTS	8,5
FORMA PROWADZENIA ZAJĘĆ		Liczba godzin	Kalkulacja punktów ECTS
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim			
wykład (W)		35	1,0
seminarium (S)		10	0,5
ćwiczenia (C)			
e-learning (e-L)			
zajęcia praktyczne (ZP)		80	3
praktyka zawodowa (PZ)		80	3,5
Samodzielna praca studenta			
Przygotowanie do zajęć i zaliczeń		25	0,5

Samokształcenie kontrolowane – przygotowanie dokumentacji przeprowadzonego badania		
Razem	230	8,5

3. CELE KSZTAŁCENIA

1.	W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie: etiologię, patomechanizm, objawy kliniczne, przebieg i sposoby postępowania diagnostycznego i terapeutycznego w wybranych jednostkach chorobowych; modele opieki pielęgniarskiej nad osobą z chorobą neurologiczną, z niepełnosprawnością i umierającą; uwarunkowania i mechanizmy funkcjonowania chorego z chorobami neurologicznymi; zasady promocji zdrowia i profilaktyki chorób układu nerwowego
2.	W zakresie umiejętności absolwent potrafi: udzielać świadczeń w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki chorób; samodzielnie organizować, planować i sprawować całościową i zindywidualizowaną opiekę pielęgniarską w chorobach neurologicznych, z niepełnosprawnością i umierającą, wykorzystując wskazania aktualnej wiedzy medycznej; współpracować z rodziną lub opiekunem pacjenta w realizacji ustalonych celów opieki pielęgniarskiej oraz prowadzonych działań edukacyjnych; przeprowadzać badanie podmiotowe i przedmiotowe w celu postawienia diagnozy pielęgniarskiej; organizować pracę własną i podległego personelu oraz współpracować w zespołach opieki zdrowotnej.

4. EFEKTY UCZENIA SIĘ

Numer efektu uczenia się	Efekty w zakresie

Wiedzy – Absolwent zna i rozumie:

D.W2.	Etiologię, patomechanizm, objawy kliniczne, przebieg, sposoby postępowania diagnostycznego i terapeutycznego w najczęstszych chorobach układu nerwowego
D.W3.	Zasady diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem ze schorzeniami neurologicznymi i niepełnosprawnościami
D.W4	Rodzaje badań diagnostycznych i zasady ich zlecenia
D.W5	Zasady przygotowania pacjenta w różnym wieku i stanie zdrowia do badań oraz zabiegów diagnostycznych, a także zasady opieki w trakcie oraz po tych badaniach i zabiegach
D.W6	Właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy pacjenta w różnych chorobach układu nerwowego w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania
D.W7.	Standardy i procedury pielęgniarskie stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia
D.W8	Reakcje pacjenta na chorobę, przyjęcie do szpitala i hospitalizację
D.W9	Proces starzenia się w aspekcie biologicznym, psychologicznym, społecznym i ekonomicznym

D.W10.	Zasady organizacji opieki specjalistycznej neurologicznej
D.W11.	Etiopatogenezę najczęstszych schorzeń wieku podeszłego ze szczególnym uwzględnieniem chorób układu nerwowego
D.W18.	Metody, techniki i narzędzia oceny stanu świadomości i przytomności
D.W20.	Zasady obowiązujące przy zastosowaniu przymusu bezpośredniego
D.W22.	Zasady żywienia pacjentów, z uwzględnieniem leczenia dietetycznego, wskazań przed- i pooperacyjnych według protokołu kompleksowej opieki okołoperacyjnej dla poprawy wyników leczenia (Enhanced Recovery After Surgery, ERAS);
D.W27.	Przebieg i sposoby postępowania rehabilitacyjnego w różnych chorobach neurologicznych
D.W31.	Patofizjologię i objawy kliniczne chorób układu nerwowego stanowiących zagrożenie dla życia
D.W32.	Metody i skale oceny bólu, poziomu sedacji oraz zaburzeń snu oraz stanów delirycznych u pacjentów w stanach zagrożenia życia
D.W33.	Metody i techniki komunikowania się z pacjentem niezdolnym do nawiązania i podtrzymania efektywnej komunikacji ze względu na stan zdrowia lub stosowane leczenie

Umiejętności – Absolwent potrafi:

D.U1.	Gromadzić informacje, formułować diagnozę pielęgniarską, ustalać cele i plan opieki pielęgniarskiej, wdrażać interwencje pielęgniarskie oraz dokonywać ewaluacji opieki pielęgniarskiej
D.U3.	Prowadzić profilaktykę powikłań występujących w przebiegu chorób układu nerwowego
D.U8.	Rozpoznawać powikłania po specjalistycznych badaniach diagnostycznych
D.U9.	Doraźnie podawać pacjentowi tlen i monitorować jego stan w czasie tlenoterapii
D.U10	Wykonywać badania elektrokardiograficzne i rozpoznawać zaburzenia zagrażające życiu
D.U11.	Modyfikować dawkę stałą insuliny szybko i krótko działającej
D.U12.	Przygotowywać pacjenta psychicznie i fizycznie do badań diagnostycznych
D.U15.	Dokumentować sytuację zdrowotną pacjenta, dynamikę jej zmian i realizowaną opiekę pielęgniarską z uwzględnieniem narzędzi informatycznych do gromadzenia danych.
D.U16.	Uczyć pacjenta i jego opiekuna doboru i użytkowania sprzętu pielęgnacyjno-rehabilitacyjnego i wyrobów medycznych
D.U17.	Prowadzenie u osób dorosłych żywienia dojelitowe (przez zgłębnik i przetokę odżywcza) oraz żywienia pozajelitowe.
D.U18.	Rozpoznać powikłania leczenia farmakologicznego, dietetycznego, rehabilitacyjnego i leczniczo-pielęgnacyjnego

D.U19.	Pielęgnować pacjenta z przetoką jelitową oraz rurką intubacyjną i tracheotomijną
D.U22.	Przekazywać informację o stanie zdrowia członkom zespołu terapeutycznego
D.U24.	Oceniać poziom bólu, reakcję pacjenta na ból i jego nasilenie oraz stosować farmakologiczne i nefarmakologiczne postępowanie przeciwbólowe
D.U25.	Postępować zgodnie z procedurą z ciałem zmarłego pacjenta
D.U26	Przygotować i podawać pacjentom leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza

Kompetencji społecznych – Absolwent jest gotów do:

K.S1.	Kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną
K.S2.	Przestrzegania praw pacjenta i zachowywania w tajemnicy informacji związanych z pacjentem
K.S3.	Samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem
K.S4.	Ponoszenia odpowiedzialności za wykonywanie czynności zawodowe
K.S5.	Zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu
K.S6.	Przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta

5. Zajęcia

Forma zajęć	Treści programowe	Efekty uczenia się
Wykłady	Wykład 1. • Wprowadzenie do neurologii • Wyższe czynności nerwowe i ich zaburzenia. • Anatomia i objawy kliniczne uszkodzenia układu nerwowego. • Schorzenia neurodegeneracyjne. Wykład 2. • Diagnostyka neurologiczna. • Choroby naczyniowe mózgu. • Intensywna opieka w neurologii Wykład 3. • Opieka pielęgniarska w chorobach układu nerwowego.	D.W2. D.W3. D.W10 D.W20 D.W27.

	Wykład 4. • Padaczka. • Bóle i zawroty głowy. Wykład 5. • Choroby infekcyjne i zapalne układu nerwowego • Zespoły paraneoplastyczne Wykład 6. • Urazy mózgu i rdzenia kręgowego. • Polineuropatie. Wykład 7. • Guzy mózgu i rdzenia kręgowego. • Wzmożone ciśnienie wewnątrzczaszkowe. • Zespoły korzeniowe. Wykład 8. • Choroby układu pozapiramidowego. • Polekowe zaburzenia ruchowe. Wykład 9. • Wybrane zagadnienia neurogeriatryczne. • Ołębienie. Wykład 10. • Choroby nerwowo-mięśniowe. Wykład 11. • Schorzenia neurologiczne o podłożu immunologicznym. • Choroby demielinizacyjne. Wykład 12. • Zaburzenia psychiczne i objawy psychogenne w neurologii.	D.W31. D.W32. D.W33. D.W2. D.W3. D.W10 D.W20 D.W27. D.W31. D.W32.
Seminarium	Wprowadzenie do neurologii. Zapoznanie studentów z głównymi zagadnieniami w neurologii przed rozpoczęciem zajęć praktycznych. Tematy: 1.Problemy psychologiczne u pacjentów ze schorzeniami	D.W4

	neurologicznymi- zespoły otępienne, udar mózgu, stwardnienie rozsiane. Zasady opieki psychologicznej i komunikacji z pacjentem neurologicznym. Postępowanie z pacjentem leczonym paliatywnie. 2.Problemy logopedyczne pacjentów ze schorzeniami neurologicznymi. Opieka pielęgniarska nad pacjentami z dysfagią, dyzartrią. Ocena dysfagii, test połykania- instruktaż. Sposoby żywienia pacjentów z zaburzeniami połykania i podawania leków. Afazja, dyzartria- komunikacja z chorym. 3. Rola rehabilitacji i fizjoterapii w opiece nad pacjentem ze schorzeniami neurologicznymi. Najczęstsze metody fizjoterapii w udarze, chorobach neurodegeneracyjnych, stwardnieniu rozsianym. Organizacja otoczenia u pacjenta z niedowładem. Układanie pacjenta, zmiana pozycji ciała, pomoc w czynnościach dnia codziennego w profilaktyce powikłań unieruchomienia u pacjentów ze schorzeniami neurologicznymi. 4.Postęp w neurologii 5. Prezentacja pacjentów z różnymi schorzeniami neurologicznymi hospitalizowanych w Klinice- różne zespoły neurologiczne- badanie chorych i omówienie objawów.	D.W5 D.W18 D.W4 D.W5 D.W18 D.W4 D.W5 D.W18 D.W4 D.W5 D.W18
Zajęcia praktyczne	Zaj. Praktyczne 1 – Przedstawienie zasad organizacji opieki neurologicznej w systemie ochrony zdrowia ,poznanie specyfiki kliniki, organizacji pracy oraz zadań pielęgniarki w oddziale neurologicznymi . Zaj. Praktyczne 2 – Przyjęcie dorosłego chorego do kliniki neurologicznej. Założenie dokumentacji choremu. Pobranie choremu materiału do badań rutynowych w Klinice Neurologii. Zaj. Praktyczne 3 – Przygotowanie chorego dorosłego do badań diagnostycznych, objęcie opieką w trakcie i po badaniach wykonywanych w oddziale neurologicznym ze szczególnym zwróceniem uwagi na chorych niewydolnych oddechowo i krążeniowo: CT, MRI, EEG, EMG, ENG. Asystowanie w wykonaniu punkcji lędźwiowej i przygotowanie do badania płynu mózgowo-rdzeniowego.	D.U1. D.U3. D.U8. D.U9. D.U10. D.U11. D.U12. D.U15. D.U16. D.U17. D.U18.

Zaj. Praktyczne 4 –Ocena stanu biopsychospołecznego, rozpoznanie problemów pielęgnacyjnych, zaplanowanie opieki u chorych z chorobami naczyniowymi mózgu(udar krwotoczny i niedokrwienny) .	D.U19. K.S1.
Zaj. Praktyczne 5 –Ocena stanu biopsychospołecznego, rozpoznanie problemów pielęgnacyjnych i realizacja opieki u pacjentów z guzami, krwiakami pourazowymi i stłuczeniami mózgu, z padaczką i stwardnieniem rozsianym.	K.S1. D.U22.
Zaj. Praktyczne 6 – Ocena stanu biopsychospołecznego, rozpoznanie problemów pielęgnacyjnych i realizacja opieki u pacjentów z guzami i udarami rdzenia kręgowego ze szczególnym zwróceniem uwagi na możliwość powstania odleżyn u chorych z zaburzeniami czucia i zaburzeniami zwieraczowymi	D.U24.
Zaj. Praktyczne 7- Ocena stanu biopsychospołecznego, rozpoznanie problemów pielęgnacyjnych i realizacja opieki u pacjentów z miastenią, innymi chorobami nerwowo-mięśniowymi i zespołami korzeniowymi.	K.S4. D.U25. K.S5.
Zaj. Praktyczne 8-Ocena neurologiczna stanu zdrowia chorego dla potrzeb diagnozy pielęgnarskiej w oparciu o wszystkie metody zbierania danych o chorym poszerzonej o komponenty pielęgnarskiej oceny świadomości, ocena źrenic i ruchomości gałek ocznych, ocena układu ruchu z uwzględnieniem napięcia mięśni, z wykorzystaniem standardowych narzędzi pomiaru: skala Glasgow, skala Rankin, Barthel.	K.S4. D.U26. K.S1.
Zaj. Praktyczne 9-Okreslenie zakresu i stopnia samodzielności pacjenta w wykonywaniu podstawowych i złożonych czynności dnia codziennego. Wdrożenie standardów oraz zasad pielęgnowania chorego z zaburzeniami nastroju, funkcji poznawczych , afazją oraz zaburzeniami lękowo-depresyjnymi.	K.S4. D.U25 K.S2.
Zaj. Praktyczne 10-Wdrożenie do opieki, zabiegów leczniczych i ćwiczeniami rehabilitacyjnym. Zapobieganie powikłaniom wynikającym z długotrwałego unieruchomienia pacjentów z zaawansowaną, ciężką chorobą neurologiczną, np. udar niedokrwienny pnia mózgu z zaburzeniami wegetatywnymi , niedowładem czterokończynowym i rozszczepionymi zaburzeniami czucia.	D.U19 K.S3. K.S4. K.S5. K.S6.

6. LITERATURA

Obowiązkowa

Jaracz K., Kozubski W. *Pielęgniarstwo Neurologiczne: podręcznik dla studiów medycznych*, wyd. PZWL, 2008

Adamczyk, K. *Pielęgowanie chorych po udarze mózgu*, wyd. Czelej Sp.z.o.o , 2003

Uzupelniająca

Jabłońska R, Ślusarz R. *Wybrane problemy pielęgnacyjne pacjentów w schorzeniach układu nerwowego*. wyd. Continuo, 2012

Czasopismo *Pielęgniarstwo Neurologiczne i Neurochirurgiczne*

7. SPOSOBY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Symbol przedmiotowego efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektu uczenia się	Kryterium zaliczenia
	Egzamin pisemny- test wielokrotnego wyboru	60% prawidłowych odpowiedzi

8. INFORMACJE DODATKOWE (informacje istotne z punktu widzenia nauczyciele niezawarte w pozostałej części sylabusu, np. czy przedmiot jest powiązany z badaniami naukowymi, szczegółowy opis egzaminu, informacje o kole naukowym)

Strona internetowa Zakładu: <https://neurologiawnoz.wum.edu.pl>

Na zajęcia praktyczne obowiązuje ubiór medyczny (biały fartuch), obuwie na zmianę

Warunkiem zaliczenia jest obecność na 100% seminariów i zajęć praktycznych.

Każdą nieobecność należy usprawiedliwić oraz zaliczyć w sposób uzgodniony z prowadzącym zajęcia.

Prawa majątkowe, w tym autorskie, do sylabusu, przysługują WUM. Sylabus może być wykorzystywany dla celów związanych z kształceniem na studiach odbywanych w WUM. Korzystanie z sylabusu w innych celach wymaga zgody WUM.